TYGODNIK KATOLICKI

1864. Grodzisk, 18. Listopada. № 47.

Tygodnik katolicki wychodzi co tydzień w Piątek. Cena prenumeraty 1 Tal. ćwierćrocznie. Listy z zagranicy adresować należy do Grodziska (Graetz, Grand Duché de Posen.) Redakcya odbiera i odsyła korespondencye frankowane. Rękopisy tylko się na wyraźne, poprzednie żądania zwracają. Po użyciu ulegają niezwłocznie zniszczeniu.

FRANCISZEK KSAWERY
WIERZCHLEYSKI,

z Bożéj i Stolicy Apostolskiéj łaski, Arcybiskup Lwowski obrządku łacińskiego, Assystent tronu Papiezkiego, Jego C. k. Apostolskiéj Mości rzeczywisty tajny Radca i t. d.

Wszystkim Wiernym Archidiecezyi Naszéj Pozdrowienie i Błogosławieństwo w Panu!

Od dłuższego już czasu istniały między duchowieństwem obrządków łacińskiego i ruskiego w kraju naszym pewne nieporozumienia pod względem wzajemnych między obu obrządkami stósunków, i zawisłego od nich sprawowania obowiązków pasterskich.

Nieporozumienia te głównie ztąd pochodziły, że według mniemania jednych, te, według zdania zaś drugich, inne przepisy kościelne przy zapatrywaniu się na wzajemne stósunki, i przy rozeznawaniu wydarzających się w dusz starownictwie wątpliwości lub nieporozumień zastósowywano. Chcąc położyć tamę tym dla jedności kościelnéj wielce szkodliwym sporom, zwierzchnicy duchowni galicyjskich diecezyi obu obrządków zawarli między sobą w roku 1853. umowę, w któréj określone zostały zasady, mające służyć za skazówkę postępowania dla duchowieństwa obu obrządków, a oraz za podstawę do urządzenia wzajemnych między obu obrządkami stósunków. Umowa ta, została przedłożoną świętéj Stolicy Apostolskiéj do zatwierdzenia, a następnie w roku zeszłym udali się samiż zwierzchnicy diecezyi galicyjskich osobiście do Rzymu, celem dania ustnie obszerniejszych wyjaśnień. Tam tak samemu Ojcu świętemu, jako też wyznaczonym do tego kardynałom cała sprawa jak najdokładniéj wyłożoną i w skutek powtórnego rzeczy rozpoznania, zawarta pierwotnie umowa w niektórych punktach zmienioną została. Następnie umowa ta, po pilném jéj przez wyznaczoną do tego kongregacyę kardynałów zbadaniu, uzyskała od Ojca św. Piusa IX. ostateczne zatwierdzenie, które też dekretem świętéj kongregacyi de Propaganda fide zwanéj, dla spraw obrządku wschodniego ustanowionéj, wydanym dnia 6. Października 1863. oznajmioném nam zostało.

Przyjąwszy dekret ten z powinną czcią, i z uczuciem głębokiéj wdzięczności dla Ojca św., który pomimo tylu i tak ważnych zajęć w zarządzie całego Kościoła św. katolickiego po wszystkim świecie, z szczególną troskliwością sprawą tą zajmywać się raczył, przystępujemy teraz, do ogłoszenia Wam, Najmilsi w Chrystusie, treści onego dekretu, czyli właściwie umowy tym dekretem zatwierdzonéj, która nie tylko dla duchowieństwa, ale též i dla Was jest ustawą nader ważną, ścisłego i sumiennego zachowania wymagającą.

Pomijając ustępy, które wyłącznie samego tylko duchowieństwa się tyczą, podajemy tu do Waszéj wiadomości te punkta, które Was bliżéj obchodzą.

„*A. Pod względem przejścia z jednego obrządku na drugi*“ postanowiono:

„*a*) Każdy jest obowiązany trzymać się stale obrządku, w którym się urodził, a przejście dowolne, potępione już wielu ustawami i dekretami, tak do Missionarzów i wiernych na Wschodzie, jako też do tutejszych krajów wydanemi, ponownie zabrania się najsurowiéj, i jakimkolwiekby sposobem je uskuteczniono, ogłasza się za żadne i nieważne. Dla tego nie ma być wolno nikomu przechodzić z jednego obrządku na drugi bez pozwolenia świętéj Stolicy Apostolskiéj. Ponieważ zaś niekiedy albo nagła potrzeba wymaga, albo rozsądne powody doradzają przejście z jednego obrządku na drugi, przeto w takich wypadkach będzie mogła nastąpić zmiana obrządku, wszelako tylko z sumienném zachowaniem następującego porządku. Osoba pragnąca przejść z jednego obrządku na drugi, ma prożbę podać do swego właściwego diecezalnego biskupa, i wyłożyć w niéj dokładnie i wiernie przyczyny, które zmianę obrządku pożądaną czynią. Biskup diecezalny objawi pisemnie swe zdanie tak o saméj prożbie, jak i o podanych przyczynach, a dokument ten przedłoży się Biskupowi tego obrządku, na który proszący przejść pragnie. Ten ostatni Biskup także objawi swe zdanie na piśmie, i przeszle wszystko świętéj Stolicy Apostolskiéj; która albo bezpośrednio, albo przez swego Delegata rozstrzygnie, czy przejście ma się dozwolić, czy nie. W nagłych zaś, i zwłoki niecierpiących wypadkach, Biskup tego obrządku, na który proszący przejść chce, zasięgnąwszy wprzódy, w sposób wyżéj określony, zdania Biskupa drugiego obrządku, z którego proszący uwolnionym być pragnie, dozwoli przejścia prowizorycznie i pod warunkiem, jeżeli Stolica Apostolska przejście to zatwierdzi.“

„*b*) Począwszy od dnia ogłoszenia zawartéj umowy, mającego nastąpić w każdéj diecezyi obu obrządków, postanawia się sześciomiesięczny termin, w którym wolno będzie tym stronom, co zmieniły dowolnie obrządek, powrócić do swego obrządku — życzenie zaś takowe mają one oznajmić Biskupom obudwóch obrządków. Po upływie wszelako rzeczonego terminu mają, ci, którzy z tego pozwolenia niekorzystają, jeżeli są stanu świeckiego, pozostać mocą indultu Apostolskiego na zawsze w obrządku nieprawnie przyjętym; jeżeli zaś są stanu duchownego, mają się osobno udawać o takowy indult do świętéj Stolicy Apostolskiéj.“

„*c*) Gdyby ktokolwiek zataiwszy rodzimy swój obrządek, przyłączył się do wiernych innego obrządku, i od kapłana onego dowolnie przyjętego obrządku żądał posług duchownych i takowe otrzymał, podstępny

ten czyn, choćby dopiero po upływie wielu lat na jaw wyszedł, będzie żadnym i nieważnym."

„*B. Pod względem funkcyi świętych, czyli pod względem liturgicznym.*"

Stanowi ustęp:

„*e)* Każdemu wiernemu wolno zwiedzać miejsca cudami słynące, (czy one zostają pod zarządem kapłanów łacińskich, czy rusko-katolickich), a obrazy i inne rzeczy, które są przedmiotem czci w jednym obrządku, należy i w drugim równie czcić i szanować."

„*C. Pod względem szafarstwa świętych Sakramentów.*"

Uchwalono:

„*a)* Niech się żaden Kapłan nie waży chrzcić dzieci drugiego obrządku, wyjąwszy potrzebę, jeżeli niebezpieczeństwo śmierci (dziecięcia), lub ostrość zimy, odległość miejsc, albo trudność podróży przeszkadzają, iż własny Kapłan chrztu udzielić nie może. Atoli chrzest w takich okolicznościach udzielony, żadną miarą nie stanowi zmiany obrządku, ani też może nastręczyć jakikolwiek pretext lub pozór do takowéj zmiany."

W tém miejscu musiemy przypomnieć Wam, Najmilsi w Chrystusie, że każdy wierny obowiązany jest nowo-narodzone dziecię do chrztu św. *nieść do swojéj własnéj parafii*, wyjąwszy tylko wypadki od Stolicy świętéj powyżéj wymienione.

Co do Sakrameotów Pokuty i Ciała i Krwi Pańskiéj, rzeczona ustawa postanawia:

„*b)* Wierni obu obrządków mogą spowiadać się swych grzechów przed Kapłanem łacińskiego lub ruskiego obrządku, byleby miał od swego właściwego Biskupa upoważnienie do słuchania spowiedzi, i mogą od niego otrzymać ważnie i godziwie rozgrzeszenie sakramentalne. Lecz świętéj Komunii niegodzi się nikomu inaczéj przyjmować, jak tylko w swoim obrządku; to znaczy, łacinnikom pod jedną postacią i w chlebie przaśnym, a Rusinom-katolikom pod obiema postaciami, i w chlebie kwaszonym."

Do tego ustępu osobno jeszcze musiemy Wam, Najmilsi oznajmić, że według tego, co Nam święta Stolica Apostolska reskryptem św. kongregacyi de Propaganda fide dla spraw obrządku wschodniego z dnia 25. Stycznia 1864. oświadczyła, Wierni obrządku łacińskiego, tylko od Kapłana łacińskiego Kommunię świętą według Kościoła łacińskiego — a przeciwnie Wierni obrządku ruskiego, tylko od kapłana obrządku grecko-katolickiego, Kommunię świętą według obrządku Kościoła grecko-katolickiego, to jest pod oboją postacią chleba i wina przyjmować mogą: tak, iż ani Kapłan łaciński nie może dawać Rusinowi Kommunii świętéj według obrządku ruskiego pod oboją postacią chleba i wina, i w chlebie kwaszonym, ani też Kapłan ruskiego obrządku nie może dawać łacinnikowi Kommunii św. według obrządku Kościoła łacińskiego w chlebie przaśnym.

Co do innych Sakramentów zaś ustawa w mowie będąca zaleca co następuje:

„*c)* Według starodawnego, w diecezyach naszych istniejącego zwyczaju błogosławi małżeństwu Pleban narzeczonéj. To samo należy zachować w małżeństwach mieszanych, w których jedna strona jest obrządku łacińskiego, a druga ruskiego: takowe małżeństwa ma błogosławić pleban narzeczonéj, wyjąwszy gdyby oboje narzeczeni przeciwnie sobie życzyli. Przy błogosławieniu takich małżeństw należy uwzględniać czasy święte (czyli zakazane), które w obu obrządkach są odmienne: a aby nieobrażać sumienia narzeczonéj, i nie dawać wiernym powodu do zgorszenia, przestrzegać należy, aby ślub nie przypadł na dzień postu w jednym lub drugim obrządku przepisanego."

„*d)* Gdyby do zaopatrzenia chorego świętemi Sakramentami nie można przyzwać Kapłana tego samego obrządku, może Kapłan drugiego obrządku udzielić mu Sakrament ostatniego Namaszczenia olejem świętym w swoim obrządku używanym. Święty zaś Wijatyk chorym tylko w ich obrządku, i od własnego ich obrządku Kapłana udzielonym być może. Wszelako w braku Kapłana własnego obrządku dozwala się na mocy indultu Apostolskiego, aby łacinnik mógł przyjąć święty Wijatyk z rąk Kapłana ruskiego w chlebie kwaszonym, a Rusin chory z rąk Kapłana łacińskiego w chlebie przaśnym."

„Ani chrzest od Kapłana drugiego obrządku w razie nagłéj potrzeby, lub wielkiéj trudności, jako się wyżéj rzekło, udzielony, ani spowiedź przed takim Kapłanem uczyniona, ani Kommunia święta z niewiadomości lub nieuwagi, albo też w zamiarze zmieniania obrządku, w innym obrządku przyjęta, ani wreszcie Sakrament ostatniego namaszczenia od Kapłana innego obrządku w niebezpieczeństwie śmierci przyjęty, nie może zdziałać przejścia z jednego obrządku na drugi."

„*D. Pod względem zawierania małżeństw, i wychowania dzieci.*"

„*a)* Nie należy stawiać przeszkody zawieraniu małżeństw między katolikami ruskiego i łacińskiego obrządku. Zapowiedzi takich małżeństw powinny być koniecznie ogłoszone w kościołach obu obrządków — głoszenie zaś wtedy tylko rozpocząć należy, gdy narzeczeni obu obrządków dopełnią warunków prawem przepisanych. Tym celem zażąda narzeczony od swego plebana pisemnego poświadczenia orzekającego, że ze strony narzeczonego wszystkie przepisane warunki są dopełnione, i że w rozpoczęciu głoszenia zapowiedzi małżeństwa zamierzonego nic nie przeszkadza."

„Takowe poświadczenie doręczy plebanowi narzeczonéj, a uzyskane od niego podobne poświadczenie co do narzeczonéj, ma przynieść swemu plebanowi. Nabywszy tym sposobem pewności o dopełnieniu warunków, obadwa plebani poczną głosić zapowiedzi. Surowo należy skarcić kapłana, któryby zapowiedzi dla tego zwlekał, lub im przeszkody stawiał, że należąca do jego obrządku strona wybrała sobie narzeczonego, lub narzeczoną innego obrządku, albo któryby z téj przyczyny wzbraniał się wydać niezwłocznie świadectwa zapowiedzi, albo wreszcie bez okazania takowego świadectwa ślub dać się ośmielił."

„*b)* Według starodawnego zwyczaju, jako się wyżéj rzekło daje ślub pleban narzeczonéj."

„*c)* Odtąd wszędzie dzieci z małżeństw mieszanego obrządku zrodzone, mają być wychowywane w obrządku rodziców według płci. Aby zaś zapobiedz wielkim niedogodnościom w rodzinach mieszanego obrządku, wolno będzie na mocy dyspensy, którą od właściwych Biskupów wyjednać należy, zachowywać święta i posty według jednego tylko obrządku, jeżeli się rodzice na

to zgodzą, — z czego jednak żadną miarą nie można wywodzić zmiany samego obrządku. Wszelako w małżeństwach duchownych ruskich, odtąd wszystkie dzieci mają się trzymać obrządku ojca, a żona łacińskiego obrządku wyrobi sobie u swego Biskupa dyspensę do zachowania świąt i postów według obrządku ruskiego. Podobnież będą mogli Biskupi dyspenzować służących, utrzymywanych w rodzinach mieszanego obrządku, aby mogli co do postów i dni świątecznych zastósować się do umowy między małżonkami, jak wyżéj powiedziano, zawartéj. Jednak w Niedziele i święta w obu obrządkach na ten sam dzień przypadające, tak małżonkowie jako i ich dzieci i sługi mogą odbywać nabożeństwo w kościele rodzimego swego obrządku. Powyższe dyspensy będą udzielać Biskupi, jako delegaci Stolicy Apostolskiéj."

Do tego punktu z naszéj strony dodajemy zawiadomienie, że niniejszém zlewamy na wszystkich wielebnych księży plebanów naszych, otrzymaną od świętéj Stolicy Apostolskiéj władzę, udzielania dotyczącym osobom do obrządku łacińskiego należącym dopiero co wspomnianych dyspens do zachowywania świąt i postów w jednym tylko obrządku, jeżeli taka między małżonkami stanie umowa. Atoli łacińskie żony kapłanów obrządku gr. kat., każda z osobna, do nas prożbę zanieść mają, abyśmy im na mocy indultu apostolskiego dyspenzy udzielili do zachowywania świąt i postów według obrządku ruskiego.

Co się zaś tyczy małżeństw dotąd już pozawieranych dozwolony został powyższą ustawą wyjątek następującéj treści:

„*d)* Ponieważ zaś prawo wstecz nie działa, przeto gdyby gdzie zachodziła pewność, że w zawartych już małżeństwach zastrzeżono, aby wszystkie dzieci trzymały się obrządku ojca, przeto dla uniknienia niesnasków w rodzinach i niełądu w aktach parafialnych istniejący ten zwyczaj, któremu Ojciec święty udzielił prawomocności, nadal zachowanym być ma."

„*e)* Dzieci nieprawego łoża mają się trzymać obrządku matki."

„*E. Pod względem wzajemnéj pomocy.*" orzeka punkt:

„*c)* Żaden Kapłan, nie wezwany przez właściwego Plebana, niech się nie waży grzebać umarłych innego obrządku. Gdyby wierni pragnęli pogrzebać swoich umarłych na cmentarzu do innego obrządku należącym, pogrzebom takim sprzeciwiać się nie trzeba. Jeżeli przybędzie własny pleban na taki pogrzeb, mają Kapłani innego obrządku chętnie dozwolić użycia dzwonów, światła, katafalku i t. d. za uiszczeniem słusznego wynagrodzenia temu, komu należy. Kapłan, który zechce odprawiać w kościele innego obrządku nabożeństwo żałobne, lub mieć katechizacyę młodzieży, powinien zawiadomić poprzednio o nastąpić mającém przybyciu swojém rządzcę tego kościoła, który ma się postarać, aby i kościół był otwarty, i aby nabożeństwa parafialne w taki sposób były urządzone, żeby nie wypadły równocześnie z nabożeństwem innego obrządku, i nawzajem sobie nie przeszkadzały."

„*d)* W czasie publicznych processyi użycie dzwonów ma być wzajemnie i bezpłatnie dozwalane."

Te są, Najmilsi w Chrystusie postanowienia umowy, powagą Stolicy Apostolskiéj zatwierdzonéj i tém samém w prawo zamienionéj, któréj wszyscy święcie trzymać się mamy.

Ażeby zaś postanowienia te do wiadomości doszły wszystkich w obec i każdego z osobna, przykazujemy, aby niniejszy list pasterski, w drugą Niedzielę Adwentu t. j. 4. Grudnia b. r. we wszystkich parafialnych kościołach Naszéj Archidiecezyi z ambon odczytany został, i od tego też dnia termin *sześciomiesięczny*, w ciągu którego zostawia się wolność powrotu do rodzimego obrządku tym, co poprzednio nieprawnie obrządek swój zamienili, liczonym być ma.

Łaska Pana naszego Jezusa Chrystusa i błogosławieństwo Ducha Świętego niech zostawa z Wami Wszystkiemi. Amen.

Dan we Lwowie dnia 25. Września 1864.

Franciszek Ksawery m. p.
Arcybiskup.

FRANCISCUS XAVERIUS
EQUES DE
WIERZCHLEYSKI,
DEI ET APOSTOLICAE SEDIS GRATIA ARCHIEPISCOPUS ET METROPOLITA LEOPOLIENSIS RITUS LATINI, SOLIO PONTIFICIO ASSISTENS, SUAE C. R. APOSTOLICAE MAJESTATIS ACTUALIS INTIMUS CONSILIARIUS etc. etc.

Venerabili Clero tam seculari quam regulari Salutem et Benedictionem!

Inter gravissimas officii Nostri pastoralis curas, potiorem sane occupat locum indesinens studium restituendae firmandaeque inter Clerum Nostrum et illum ritus graeco catholici, pacis et concordiae, a longiori annorum serie deplorandum in modum concussae. Jam pridem suborta dissidia, recentiori tempore non tantum sopita non fuerunt, sed quavis data occasione veluti de novo exardescebant, atque cum fidelium scandalo, et non mediocri animarum damno continuabantur. Hinc est, quod Sacrorum Antistites utrique ritui his in oris praepositi tanti dissidii causas examinantes, atque perspicientes, malo huic non aliter obicem poni posse, quam certas quasdam normas quoad mutuas inter utrumque ritum relationes stabiliendo, ante decennium jam unaminibus consiliis concordiae schema conscripserunt, atque Sacrae Sedis Apostolicae approbationi subjecerunt — ea animati intentione, ut tali auctoritate firma et inviolabilis pro utroque Clero praefigatur procedendi agendique ratio, peculiaribus, in quibus versamur locorum temporumque adjunctis apprime conveniens, quae et omnis dubii tollat occasionem, et omnis praevaricationis sufferat excusationem.

Re hac ex Apostolico mandato ad pentius trutinium in peculiari, pro negotiis Ecclesiarum Orientalium instituta Congregatione, deducta, expostulataque, prout e litteris Nostris de die 4. Novembris 1862 Nr. 2582 rescivistis, uberiori quoad quaepiam puncta informatione maxime proficuum fore duximus, si provocationi Sanctissimi Patris sub die 2. Martii 1863 promto ac alacri animo parentes, personaliter Romam pergeremus, opportunas quasque dilucidationes tum ore, tum scripto Sacrae Sedi Apostolicae exposituri.

Et revera, prout jam litteris Nostris de die 30. Aprilis 1863. Nr. 30/ord. Vobis anuntiavimus, — iter Romam suscepimus, ibique per bimestre commorantes, una cum reliquis provinciae hujus Sacrorum Antistitibus utriusque ritus assiduam impendebamus operam, ut genuinum negotii statum et peculiaria rerum adjuncta omni cum sinceritate ad liquidum deducamus.

Nec caruit labor iste fructu suo. Singula enim Concordiae puncta denuo mature discussa, et quaepiam illorum exactius determinata, quaepiam vero immutata extiterunt. Paternis porro Sanctissimi Patris alloquiis recreati, multumque consolati, sapientissimo Ejusdem judicio cum plena fiducia rem integram subjecimus: nuper vero approbationem Conventionis nostrae per manus Excellentissimi Vindobonae residentis Nuntii Apostolicii cum gaudio recepimus — cujus tenorem praesentibus ad Vestram deferimus notitiam.

DECRETUM.

Ad graves et diuturnas controversias dirimendas, quae in ecclesiastica provincia Leopoliensi ob disciplinae varietatem nec non ratione mutuarum relationum inter ecclesiasticos viros latini et graeci ritus inde promanantium non absque christianae charitatis

dispendio atque animarum detrimento agitabantur, optimo sane consilio utriusque ritus antistites conventionem seu concordiam sub die 23 Decembris 1853 ineundam censuerunt, quam deinde S. Sedis placito subjiciendam curarunt. Propositam itaque conventionem, cujus examen peculiaribus de causis differri debuit, tandem ex mandato SSmi D. N. Pii PP. IX. Sacra haec Congregatio de Propaganda Fide pro negotiis ritus orientalis ab eodem Pontifice nuper instituta ad trutinam revocavit in generalibus comitiis habitis die 4 et 12 Augusti 1862, in quibus ejusdem conventionis articulos singillatim expendens quoad aliquos satius duxit ab Ordinariis dioecesanis illius provinciae ecclesiasticae necessarias declarationes fore in antecessum exquirendas.

Quod quidem munus commissum est Apostolico Nuntio Vindobonae commoranti, qui laudatos Ordinarios de praedictis declarationibus interrogare non destitit, sed cum inter responsionum moras acceptum fuerit in eadem provincia liturgica ac ritualia dissidia non solum non extingui, quin immo quotidie vehementius accensa effervescere, hinc sapientissimo quidem consilio die 2 Martii hujus anni Pontificiae litterae datae sunt ad Leopolienses Archipraesules latini ac rutheni ritus eorumque suffraganeos excitandos, ut scilicet averti mala, quae ex hujusmodi dissidiis Religioni et animarum saluti impendebant, ac opportuniora, cum citius fieri posset, remedia proponi satagerent, nec non etiam aliquem ecclesiasticum virum Romam mittendum curarent, qui de memoratis liturgicis et ritualibus controversiis Apostolicam Sedem magis magisque certiorem faceret.

Hujusmodi invitatione libentissime accepta ipsimet antistites haud ulla interjecta mora Romam se contulerunt, quorum aliqui plenam de rerum suarum statu relationem SSmo D. N. humillime exhibuerunt, universi vero Emo S. Congregationis Praefecto requisitas explicationes super propositam concordiam diligenter tradiderunt.

Hisce mature perpensis, eumdem Emum S. C. Praefectum cum duobus item Emis Patribus deputari optimum visum est, coram quibus, omnia deinde in generali Sacri Ordinis conventu relaturis, Leopoliensis utriusque Ecclesiae praesules suos sensus liberrime patefacerent, et quod scripto tradiderant fusius explicarent, et si quid etiam uberius addendum oretenus foret, fidenter exprimerent.

Hanc quidem sibi propositam agendi rationem praelaudati antistites nimirum RR. PP. DD. Franciscus Xaverius Wierzchleyski Archiepiscopus Leopoliensis latini ritus, Thomas Polański Episcopus Premisliensis ritus graeci catholici, Spiridion Litwinowicz Episcopus Canatensis et Archidioecesis Leopolitanae ritus rutheni vacantis Administrator Apostolicus, ac Josephus Hoppe Praepositus Ecclesiae Cathedralis Premisliensis ritus latini et Sede vacante Vicarius Capitularis grato animo susceperunt, atque explicationibus ultro citroque porrectis, tandem die 17 Julii 1863 de controversis articulis unanimiter convenientes superius memoratae Concordiae schema quoad nonnulla immutatum, assentiente etiam, nonnullis tamen animadversis, R. P. D. Josepho Aloisio Pukalski hodierno episcopo Tarnoviensi, qui Concordiae tabulis anno 1853 exaratis subscripserat, eo quod intra limites ejusdem dioeceseos plura Ruthenorum millia Premisliensis antistitis jurisdictioni obnoxia commorentur, S. Congregationis judicio iterum subjiciendum postularunt. Quae sane omnia una cum universis declarationibus ab ordinariis Leopoliensis Ecclesiae, uti superius relatum est, editis proposita sunt in generali conventu diei 30 septembris anni vertentis, ubi Emi Patres novas Conventionis tabulas in singulis partibus rite excussas paucis variatis probandas censuerunt.

Hanc vero Emorum Patrum sententiam infrascriptus Secretarius in Audientia habita die 6. mensis hujus Octobris SSmo Domino Nostro retulit, qui eamdem Apostolica auctoritate confirmans antedictam Conventionem per hoc S. C. decretum approbari mandavit juxta sequentem tenorem:

A. Sub respectu transitus ab uno ad alterum ritum.

„*a.* Quilibet in suo nativo ritu permanere tenetur, et arbitrarius jam permultis tum ad Missionarios et fideles Orientis, tum ad oras nostras directis Constitutionibus et Decretis reprobatus transitus, denuo ac severissime prohibetur et quocumque modo ad effectum deductus, irritus ac nullus esse declaratur. Quare nemini absque obtenta Sedis Apostolicae facultate ex uno ad alterum ritum transire liceat. Attamen quoniam aliquando urgens necessitas forsitan expostulat, vel rationabiles causae suadere possunt transitum de uno ritu ad alium, idcirco in hisce casibus ritus mutationi fiet locus, seqenti tamen methodo religiose servata. Ille qui ex uno ad alium ritum transire cupit preces proprio Ordinario Dioecesano porriget, causas, quae ritus mutationem suadent, accurate et fideliter exponens. Ordinarius scripto tenus sententiam suam super petitione et causis aperiet: hoc autem documentum exhibebitur Ordinario alterius ritus, ad quem transitus expostulatur; atque hic etiam suam sententiam scripto significabit, et omnia transmittet ad S. Sedem, quae vel per se, vel per suum delegatum decernet, utrum transitus permittendus sit nec ne. In casibus autem urgentibus, qui moram non patiuntur, Ordinarius illius ritus, ad quem transitus exposcitur, audito, methodo superius enunciata, Ordinario alterius ritus, a quo dimittendus est Orator, transitum admittet provisorie, et sub conditione, si a S. Sede transitus hic confirmabitur.“

„*b.* A die publicationis initae Concordiae in unaquaque Dioecesi utriusque ritus faciendae terminus sex mensium praefigitur, intra quem licitum erit partibus, quae arbitrario ritum mutarunt, ad ritum suum redire, atque hoc desiderium Episcopo utriusque ritus partes eaedem insinuabunt. Praedicto autem termino elapso, illi qui hac facultate usi non fuerint, si laici sint, in ritu illegaliter assumpto ex Apostolico indulto perpetuo manebunt, si vero sint Ecclesiastici, ad S. Sedem singillatim recurrant, ut provideat.“

„*c.* Ab eodem die publicationis Concordiae, si sacerdos sive latini sive rutheni ritus quempiam illegitime transeuntem sciens et volens ad suum aggregaverit ritum, aggregatio talis sit nulla et irrita, et insuper sacerdos, qui hoc grave piaculum admiserit, si regularis sit, obnoxius erit poenis statutis in Constitutione Benedicti XIV, quae incipit *Demandatam coelitus;* si vero sit e clero saeculari sive parochus sive operarius, prima vice spiritus recollectionibus octo dierum, secunda vice quatuordecim dierum, tertia demum vice suspensione a divinis ipso facto incurrenda, et pro casus gravitate etiam beneficii privatione, si parochus est, praevio processu judiciali; si operarius inhabilitatione per triennium ad curatum beneficium obtinendum puniatur. Quod si quispiam celato nativo ritu, fidelibus alterius ritus se jungeret, et a sacerdote alterius arbitrario assumpti ritus obsequia spiritualia expeteret et obtineret, subdolus ille actus, licet post decursum plurium annorum in lucem demum prodierit, sit nullus et irritus; sacerdos tamen, qui advenam suis ovibus inscius adnumerabat, insons declaretur, et nonnisi eumdem ad ritum nativum relegare teneatur. Si vero etiam indubitata de nativo advenae ritu obtenta notitia, obseqia spiritualia eidem praestare pergeret, jam sciens et volens talem advenam suo gregi adnumerare nititur; hinc poenis superius positis subjiciendus est.“

B. Sub respectu functionum sacrarum sive liturgico.

„*a.* Utriusque ritus sacerdotes, qui censuris ligati non sunt, in Ecclesiis mutuis cum facultate rectoris Ecclesiae licite super altaribus sive consecratis, sive portatilibus, sive super antimensiis, ut in Ecclesia graeca moris est, singuli tamen suo ritu et sua lingua liturgica ex Apostolico indulto missas celebrare possunt.“

„*b.* Pari modo offerre possunt sacrificium Missae in Oratoriis privatis canonice erectis aut sacellis cum licentia Episcoporum in pagis et coemeteriis reperibilibus sacerdotes utriusque ritus, ast semper praevia licentia Parochi, in cujus jurisdictione sacellum situm est. In Oratoriis latinorum sacerdotes latini ritus (juxta Bullam Benedicti XIV, quae incipit *Imposito nobis)* tantum super consecrato altari vel super lapidea pariter consecrata tabula, non autem super antimensiis missas celebrare tenentur.“

„*c.* Si localis Ecclesiae rector censuerit devotioni et aedificationi fidelium id profuturum, ut in majori populi concursu persolvatur devotio, nonnisi in altero usitato ritu, e. g. parastasis, aut decantatio Evangeliorum tempore comitationis funerum, aut alia similia, nil obest, quatenus devotiones tales peragantur. Peragi autem debent nonnisi ab illis sacerdotibus, in quorum ritu devotiones illae usitantur, et remuneratio, quae a populo pro tali devotione offertur, non rectori Ecclesiae sed sacerdoti functionem peragenti cedat.“

„*d.* Non licet Sacerdotibus unius ritus in Ecclesia alterius ritus (nisi a respectivo parocho expresse invitati fuerint) benedictiones salis, aquae, frugum, thuris etc. peragere.“

„*e.* Visitare loca thaumaturga, (sive sub regimine latinorum, sive rutheno-catholicorum sacerdotum existant) cuilibet liberum maneat, sintque imagines aliaeque res in uno ritu venerabiles aequaliter etiam in altero ritu aestimatae.“

C. Sub respectu administrationis sacramentorum.

„*a.* Nullus sacerdos proles alterius ritus baptizare praesumat, nisi necessitas ob periculum mortis infantis, aut hyemis inclementia, locorum distantia, itineris difficultas obstent, quominus baptisma a proprio sacerdote administrari possit. Baptismus autem in hisce rerum adjunctis collatus nullo modo ritus mutationem involvit, neque ad hujusmodi mutationem ullum praetextum aut colorem praebere poterit. Quilibet baptismum in praedictis necessitatis aut gravis difficultatis circumstantiis peragens sacerdos utatur rituali sui ritus. Sacerdotes vero rutheno-catholici proli ad lati-

num ritum spectanti sacramentum baptismi in iisdem commemoratis casibus administrantes, etiam confirmationis sacramentum conferre nullatenus audeant sub poena suspensionis a divinis ipso facto incurrendae, salvis aliis poenis arbitrio Episcopi infligendis. Actus autem baptismi in necessitate vel gravi difficultate, ut supra, collati inscribatur in libro separato pro baptismate prolium alterius ritus, atque in eo adnotetur quod baptizata proles ad alium ritum pertineat. Demum de collatione hujus baptismi respectivus parochus via officiosa irremore informetur."

„*b*. Fideles utriusque ritus apud sacerdotem latini vel rutheni ritus a suo Episcopo Ordinario adprobatum peccata sua confiteri et beneficium sacramentalis absolutionis valide ac licite obtinere possunt. Sacram vero Communionem nemo aliter ac in suo ritu sumat, scilicet latini sub una specie ac in pane azymo, ruthenocatholici sub utraque specie, et in pane fermentato. Curent autem Episcopi, ut in locis thaumaturgis seu latinis seu ruthenis tot alterius ritus sacerdotes a parochis invitentur, quot sufficere possint ad Missam celebrandam, et sacram Communionem distribuendam juxta proprium fidelium sive ruthenorum sive latinorum ritum."

„*c*. Matrimonio benedicit secundum antiquissimam in dioecesibus nostris vigentem consuetudinem parochus sponsae. Idem quoque in matrimoniis mixti ritus, ubi sponsorum unus est ritus latini et alter ritus rutheni, servandum, et talia matrimonia a parocho sponsae benedicenda sunt, nisi ambo sponsi contrarium petierint. In benedicendis talibus matrimoniis tempus sacratum, quod in utroque ritu diversum est, observari debet, et ne conscientia alterutrius sponsi laedatur et aliis fidelibus scandalum praebeatur, cavendum quoque est, ne benedictio matrimonii in diem jejunii in hoc vel in altero ritu praescripti incidat."

„*d*. Si ad infirmum sacramentis providendum proprii ritus sacerdos haberi nequit, potest illi etiam alterius ritus sacerdos extremam unctionem oleo sacro in suo ritu usitato administrare: sacrum vero Viaticum etiam infirmis nonnisi juxta eorum ritum a proprii ritus sacerdote porrigi debet. Deficiente autem sacerdote proprii ritus valeat ex Apostolico indulto latinus a presbytero rutheno in fermentato, et ruthenus infirmus a presbytero latino in azymo sacrum Viaticum accipere."

„Nec baptismus a sacerdote alterius ritus urgente necessitate vel in gravi difficultate, ut supra dictum est, collatus, nec confessio peccatorum coram tali sacerdote facta, nec sacra Communio ex ignorantia sive inadvertentia aut consilio ritum mutandi juxta alterum ritum sumpta, nec denique sacramentum extremae unctionis ab alterius ritus sacerdote in articulo mortis obtentum, transitum ab uno ad alterum ritum producere possunt."

D. Sub respectu ineundorum matrimoniorum et educationis prolium.

„*a*. Matrimonia inter rutheno et latino-catholicos praepedire non licet. De talibus vero Matrimoniis ineundis proclamationes in Ecclesiis utriusque ritus omnimo instituendae, nonnisi tunc promulgari incipiant, si sponsi utriusque ritus conditiones lege praescriptas impleverunt. Eo fine sponsus a suo parocho scripto exaratam contestationem expetat, qua confirmetur omnes praescriptas conditiones ex parte sponsi esse adimpletas, et inchoandis proclamationibus intenti matrimonii nil obstare."

„Hanc contestationem parocho sponsae admanuabit, et similem contestationem intuitu sponsae ab eodem obtentam, parocho suo adferendam habet. Adquisita hoc modo certidudine de adimpletis conditionibus, uterque parochus ad inchoandas proclamationes procedat. Graviter reprehendatur sacerdos proclamationes ideo protrahens aut impediens, quod pars ad ejus ritum spectans, alterius ritus sponsum sive sponsam sibi elegerit, aut qui ex hac caussa testimonium bannorum sine mora extradere detrectaret, aut demum tali testimonio non producto, matrimonio benedicere praesumeret."

„*b*. Juxta antiquam praxim, prout jam superius notatum, benedicit matrimonio parochus sponsae."

„*c*. In posterum ubique proles e matrimoniis mixti ritus progenitae educabuntur in ritu parentum juxta sexum. Ad evitanda autem gravia incommoda in familiis mixti ritus, per dispensationem ab Ordinariis impetrandam facultas fiat dies festos et jejunia observandi juxta unum eumdemque ritum, si ita parentes inter se conveniant, quin exinde ritus ipsius mutatio ullo modo deduci valeat. In matrimoniis tamen clericorum Ruthenorum abhinc universa proles sequi debebit ritum patris, atque uxor latina per dispensationem ab Ordinario impetrandam facultatem obtineat festos dies et jejunia serxandi juxta ritum ruthenum. Episcopi pariter dispensare poterunt cum famulitio in familiis mixti ritus substentato, ut circa jejunia et festos dies sese accommodent conventioni inter conjuges, ut supra dictum est, initae; ast diebus dominicis et festis in utroque ritu in eamdem diem incidentibus devotiones in Ecclesia sui nativi ritus tam conjuges ac filii quam famuli peragere possunt. Praedictas vero dispensationes Ordinarii concedent tamquam Apostolicae Sedis delegati."

„*d*. Quia vero lex retro non agit, idcirco si certo constiterit alicubi matrimonia ea lege contracta fuisse, ut universa proles ritum patris sequatur, subsistens usus ad evitandas in familiis et actis parochialibus confusiones, impertita sanatione a Summo Pontifice, ultro servetur."

„*e*. Illegitimae proles sequantur matris ritum."

E. Sub respectu mutui adjutorii.

„*a*. In baptizando adjutorium non feratur, nisi in casu urgentis necessitatis aut gravis difficultatis, prouti jam superius notatum est."

„*b*. Omnis sacerdos a suo Ordinario adprobatus et a respectivo Ecclesiae rectore requisitus absque ritus discrimine fidelium confessionem audire, et eosdem a peccatis licite et valide absolvere potest. In assignandis satisfactionis operibus ratio diversitatis ritus habeatur, et nonnisi talia eligantur opera, quae in ritu poenitentis sunt usitata. Nulli sacerdoti ad hoc non auctorizato, absolvere a reservatis ab Ordinariis licebit. Hoc fine omnes Ordinariatus casus a se reservatos informandi cleri causa sibi invicem communicabunt."

„*c*. Absque proprii parochi requisitione nullus sacerdos mortuos alterius ritus sepelire praesumat. Si fideles mortuos suos in coemeterio alterius ritus sepelire optant, sepulturae non impediantur. Si ad sepulturam talem proprius parochus advenerit, proni sint sacerdotes alterius ritus usum campanarum, luminarium, feretri etc. concedere erga justam remunerationem ei, ad quem pertinet, praestandam. Funebralem devotionem aut cathechizationem juventutis in Ecclesia alterius ritus peracturus sacerdos de secuturo suo adventu rectorem hujus Ecclesiae praevie informare tenetur, qui curare obligatur ut et Ecclesia patefiat, et peragendae devotiones parochiales ita ordinentur, ut cum secutura devotione alterius ritus non coincidant et se invicem turbent."

„*d*. In solemnibus processionibus pulsus campanarum mutuo et gratis concedatur."

„*e*. Generatim in jura parochialia e. g. circa domorum, esculentorum, pascalium etc. benedictionem nemo involare praesumat."

„*f*. Episcopis suas Dioeceses canonice visitantibus, etiam sacerdotes alterius ritus honorem et obsequia spiritualia prompte praestent."

„*g*. Ne inter sacerdotes latini et rutheni ritus in processionibus, sessionibus et aliis solemnitatibus ecclesiasticis simul peragendis, de praecedentiae ordine controversiae oriantur, quibus charitas et mutua animorum concordia turbetur, decretum S. Congregationis Rituum datum 16. Februarii 1630, quo in causis praecedentiae inter Episcopos latini et Episcopos graeci ritus uniti statuitur, nullam aliam rationem, ceteris paribus, inter illos habendam esse, quam antiquitatis eorum promotionis ad Episcopatum, permittente Sanctitate Sua, pro norma in posterum habebitur ab universo utriusque ritus Clero ita ut ad designandam prioritatem in ejusmodi solemnitatibus simultanee peragendis non ritus diversitas, sed tempus ordinarionis aut qualitas Ecclesiasticae dignitatis consideretur."

Post haec Sanctitas Tua, cui apprime perspectum est arctissimis charitatis vinculis Leopolienses praesules inter sese conjungi, et singulari zelo erga oves sibi concreditas inflammari, eosdem vehementer hortatur, ut toto animo incumbere pergant ad concordiam in suis dioecesibus stabiliendam, et illud certum exploratumque habet ope hujusmodi conventionis praeteritas controversias omnimo diremptas iri, et hinc plurima bona et jucundae pacis, quae a Deo est, uberrimos fructus Latinis et Graecis ecclesiasticae provincae Leopoliensis fore obventuros.

Datum Romae ex aedibus Sacrae Congregationis de Propaganda Fide pro negotiis ritus orientalis die 6 Octobris 1863.

ALEXANDER CARD. BARNABO PRAEF.

Joannes Simeoni a secretis.

Praeter hocce Decretum, alias quoque obtinuimus ejusdem Sacrae Congregationis de Propaganda Fide pro negotiis ritus orientalis Litteras, quarum tenorem pariter Vobiscum communicamus:

Illustrissime ac Reveredissime Domine!

Perjucundum mihi est Amplitudini Tuae transmittere typis impressum decretum diei 6. Octobris anni proxime elapsi, quo SSmus Dominus Noster Pius Papa IX. juxta sententiam ab Emis. hujus S. Congregationis Patribus editam i generalibus comitiis habitis die 30. Septembris ejusdem anni approbare mandavit novas conventionis tabulas et Ordinariis Ecclesiasticae Provinciae Leopolitanae exaratas ad pacem et concordiam inter Ecclesiasticos viros latini ac Rutheni ritus servandam ac fovendam.

Jam porro Sacra haecce Congregatio ultro sanciendos censuit

propositae conventionis articulos nonnullis dumtaxat peractis immutationibus, ut videre est in decreto superius memorato et hisce literis adnexo.

Eidem S. Congregationi admodum acceptum erit, ut quilibet in sua Dioecesi Episcopus, eo quem aptiorem existimaverit modo, curet certiores reddendos confessarios alterius ritus circa coescientiae casus, quorum absolutionem sibi reservandam judicavit.

Attenta autem antiqua istarum Dioecesium consuetudine, quae non absque gravi perturbationum discrimine tolli posse affirmatur, retinendi scilicet in nonnullis Ecclesiis sub eodem tabernaculo SS. Eucharistiam sub speciebus sive azymi sive fermentali, SSmus Dominus Noster indulget ut hujusmodi consuetudo in praesentiarum toleretur, modo tamen sedulo removeantur abusus, qui ex ista promiscua asservatione possent exoriri, sicuti ex gr. ille foret, quo latinus sacerdos extrahat sacramentum Eucharistae in fermentato vel ruthenus in azymo fidelibus alterius ritus communionem administraturus.

Sic etiam abusivus mos ille censendus, quo latinus sacerdos idem sacramentum in azymo conferat fidelibus graeci ritus, et vicissim ruthenus sacerdos in fermentato praebeat fidelibus latini ritus. Hoc enim non ad lubitum conceditur, sed tantum urgente gravi necessitate, qua juxta articulum C. §. d. Ruthenis id licere asseritur ad modum simplicis declarationis, Latinis vero ex Apostolico indulto permittitur.

Haec ex mandato S. Congregationis significanda erant Amplitudini Tuae quam Deus diutissime sospitet.

Datum Romae ex Aedibus S. Congnis de Propaganda Fide pro negotiis ritus Orientalis die 25. Januarii 1864.

Amplitudinis Tuae

Ad Officia paratissimus Al. C. Barnabo Praefts.

Licet ex hisce duobus documentis mens atque voluntas Sacrae Sedis Apostolicae sat luculenter ac perspicue pateat, nullique ambiguitati locum relinquat, tamen ut in dioecesibus, quas respicit, modo uniformi executioni detur, denuo consilia cum illis Praelatis quibuscum per circumstantias eorum conferre potuimus, videlicet cum Illustrissimo ac Reverendissimo Domino Archiepiscopo ac Metropolita Leopoliensi ritus graeco catholico, nec non cum Illustrissimo ac Reverendissimo Dmno Episcopo Premisliensi latini ritus, contulimus, atque cointelligenter cum iisdem Praelatis sequentia adhuc Vobis Venerabiles Fratres, ac Filii in Christo Carissimi intimanda esse duximus: quae etiam Clero alterius ritus, per respectivos Ordinarios pro stricta observatione intimatum iri, in promissis accepimus.

In passu A. a. Decreti. Arbitrarius transitus de ritu ad ritum districte prohibetur; huic praescriptioni Vos non demum a die publicationis ejusdem Decreti mox infra statuendo, sed jam a momento, quo praesentes litterae ad Vos pervenerint, obedire, in conscientia obligatos esse declaramus, Vobisque sub poenis in Decreto enuntiatis prohibemus, ne ante Decreti publicationem quemquam e ritu graeco ad latinum suscipere praesumatis.

Ad passum A. b. Die Dominica secunda Adventus anni currentis, quae incidit in diem 4, Decembris, populo ad Sacra Congregato perlegendae sunt e suggestu sacro Litterae Nostrae pastorales, sub hodierno ad populum lingua polonica editae, quas una cum praesentibus Litteris Vobis transmitti facimus.

Dies itaque 4. Decembris 1864. coosideranda erit tamquam dies publicationis suprafati Decreti, atque ab hac die currere incipiet terminus sex mensium, citato passu Decreti praefixus, intra quem licitum erit partibus, quae arbitrarie ritum mutarunt, ad ritum suum nativum redire.

Integrum quidem erit sacerdotibus, praefixo termino durante, persuasionibus uti, ut partes, quae arbitrarie ritum mutarunt, ad ritum nativum revertantur: ast nulli sacerdoti licebit ad huncce finem consequendum media coactiva, eo minus violenta, quocumque sub praetextu, adhibere, ne plena partium libertas decreto Apostolico indulta, tolleretur aut minueretur.

Ad passum A. c. adnotamus, in Constitutione Benedicti Papae XIV. die 24. Decembris 1743 data, quae incipit „*Demandatam coelitus*“ sequentes in contravenientes Sacerdotes Regulares, statui poenas ipso facto incurrendas: „privationem v cis activae et passivae, et inhabilitationem ad quemcumque gradum et Officium in suis respective Ordinibus, Institutis et Congregationibus.“

Ad passum B. a. observamus: In Ecclesiis sui ritus, quivis Sacerdos secundym consuetudinem suae Ecclesiae super Altari debite praeparato celebrare tenetur: adeoque Sacerdoti latino in Ecclesia latina super Antimensio graeco celebrare non licet.

Ad passum C. a. committimus Reverendis Dominis Curatis, ut irremore duos novos conficiant libros ad ins ribendos actus, super personis ritus graeco-catholici, in adjutorium proprii earum parochi assumtos. Unum videlicet Baptisatorum, et alterum Mortuorum. Perillustres Domini Decani in visitationibus decanalibus speciatim convictionem sibi procurabunt, praesto esse tales libros, eosque diligenter manuteneri. Parocho autem qui ejusmodi actum in adjutorium parochi alterius ritus assumserit, incumbet eundem non tantum statim inscribere in librum concernentem ut mox dictum fuit, comparandum, sed insuper via officiosa irremore respectivum parochum desuper informare tenebitur.

Ad passum C. c. Dies jejunii in ritu graeco observandi, atque tempori sacrato adnumerandi in quibus benedictio matrimonii inter personas mixti ritus locum habere non potest sequentes specificantur.

1. Quadragesimale jejunium incipiens a dominica lacticiniorum seu Quinquagesimae usque a Pascha, et tempus sacratum a Paschate usque ad Dominicam Antipaschatis seu in Albis.

2. Jejunium „Petriwka“ dictum, a die Dominica I post Pentecosten usque ad festum SS. Apost. Petri et Pauli seu 11. Julii novi styli, exclusive.

3. A die 13. Augusti novi styli, usque ad festum Obdormitionis seu Assumptionis B. V. M., seu 27. Augusti novi styli exclusive.

4. Ipsa dies festa Decollationis S. Joannis Baptistae, 10. Septembris novi styli.

5. Ipsa dies festa Exaltationis S. Crucis, 26. Septembris novi styli.

6. Jejunium „Pyłypiwka,“ vocitatum incipiens die 15. Novembris novi styli, usque ad 5. Januarii novi styli inclusive.

Ad passum D. c. A sacra Sede Apostolica authorisati ad tribuendas dispensationes quoad servandos dies festos et jejunia juxta unum eundemque ritum, in familiis mixti ritus, tenore praesentium omnibus Reverendis Dominis Curatis subdelegamus facultatem dispensandi cum personis latini ritus ad servandos dies festos et jejunia juxta ritum graecùm: tam cum membris familiae mixti ritus, si parentes ita inter se conveniant, quam etiam cum famulitio in ejusmodi familiis substentato, ut circa jejunia et festos dies sese accomodent conventioni inter Conjuges, ut supra dictum est, initae.

Quod vero attinet latinas uxores sacerdotum ritus graeco catholici, facultatem dispensandi cum iisdem ad servandos dies festos et jejunia juxta ritum graecum, Nobis ipsis reservamus, — statuimusque ejssmodi dispensationes de casu ad casum a Nobis impetrandas esse.

Ad passum E. b. Ut Sacerdotes, nostri ritus confessiones personarum alterius ritus excipientes sciant, a quibusnam peccatis absolutionem impertire nequeant, transcribimus hic casus, in ritu graeco respectivis Sedibus Ordinariis reservatos. Sunt vero sequentes:

In Archidioecesi Leopol. rit. graec:

1. Homicidium voluntarium.
2. Percussio patris aut matris.
3. Incestus.
4. Peccatum carnale cum Monacho aut Monacha.
5. Violenta defloratio virginis.
6. Sodomia.
7. Bestialitas.
8. Moechia publica.
9. Magia.
10. Confessio sacramentalis peccatorum coram presbytero Ecclesiae Romanae non unito.
11. Annuum famulitium apud Judaeos.

Porro in Dioecesi Premisliensi rit. gr.

quae praesertim in circulo Zołkieviensi, cum Nostra Archidioecesi territolialiter coincidit:

1. Procuratio abortus.
2. Mutilatio violenta sui ipsius.
3. Simonia.
4. Percussio Clerici.
5. Absolutio complicis in peccato turpi.
6. Confessio sacram. peccator. coram presbytero Esiae. rom. non unito.
7. Annuum famulitium apud Judaeos.

Insuper hortamur Confessarios, ut quoad injungenda poenitentibus ritus graec. opera satisfactoria, seu poenitentias sacramentales accommodent sese consuetudini in eorum ritu vigenti, adeoque poenitentias in nostro tantum ritu consuetas, veluti recitationem rosariorum, coronarum, litaniarum, aliave similia, poenitentibus ritus graeci non imponant, sed eligant potius sic dictas adorationes (pokłony), jejunia, quae non cadunt diebus alioquin in eorum ritu jejunii lege obstrictis, recitationem orationis dominicalis aliaque similia.

Decretum quod modo Vobis, dilectissimi in Christo Fratres publicamus, firmam ac inviolabilem legem constituit, — cui adhaerere, et in praxi conformari nobis incumbit.

Proinde iterum iterumque Vos hortamur, ut illud continuo relegatis, et perpetuo mente revolvatis, ejusque praescripta apprime exequi studeatis. Ne vero ulla ambignitatis remaneat occasio, monitos Vos adhuc habere volumus, Decretum isthoc pro futuro

unicam, quoad puncta in illo determinata, basim legalem pro utriusque ritus Clero constituere, ac proinde applicationem illarum legum ecclesiasticarum, quae hactenus a Clero unius alteriusve ritus ad deducenda jura sua passim invocari solebant, ut sunt: Rescripta Papae Urbani VIII. de die 7. Februarii et 7. Julii 1624. et Bulla Benedicti XIV. „Etsi past ralis" non amplius locum habere posse, adeoque nemini amplius ad eas provocare licebit.

Id unum denique restat, ut Vos omni meliori, quo possumus modo exhortemur et commoneamus, ad mutuam cum Venerabili Clero ritus graeco catholici pacem, concordiam et charitatem fraternam servandam.

Uni eidemque Domino tam latini, quam greac. cathol. sacerdotes servimus; unam eamdemque matrem in Ecclesia romano-catholica profitemur et veneramur; eodem obedientiae reverentiae et filialis amoris vinculo cum Pontifice Romano S. Petri successore et supremo Christi in terris Vicario unimur: unius ejusdemque gregis Christi oves, eadem fide ac spe animati, pascimus: eadem quoque charitate erga confratres nostros et cohaeredes regni Christi accendamur necesse est, ne forte in vaccum curramus, et spe nostra excidamus. „*Quam bonum, et quam jucundum, habitare fratres in unum!*" Charitas omnia vincit, quia semper et ubique amat et dum sibi parcere nescit, alios benigne judicat. Charitas mater est concerdiae, concordia pignus victoriae de hoste. Et quanti hostes sanctamEcclesiam nostram ejusque visibile caput undique circumdant, lacessunt, impugnant! — Contra communem hostem unitis pugnandum est viribus. Concordes vincimus, quia Christus nobiscum: discordes vincimur, quia soli stamus.

Fidenter Vos alloquimur, Fratres! quia nulli ambigimus, Vos ex animo charitatis et pacis esse studiosos, nihilque ardentius desiderare quam extinctionem dissidiorum illorum que nonnisi in perniciem et ruinam animarum curae Vestrae commisarum vergere — quibusque tantum Ecclesiae ejusque unitatis osores applaudere possent. Si dolenti animo spectatis tristem desolationem, que sinum communis nostrae matris Ecclesiae, misere dilaniabat; si moerentes intuebamini luctuosam illam animorum exacerbationem, que unionis vinculum graviter concutiondo, ecclesiaticae familiae intimam conjunctionem in discrimen vocare minabatur nunc in Domino gaudete, quod submota sit potissima discordiae causa, cum Apostolico oraculo definitae sint mutuae utriusque ritus relationes, et circumscripta mutua jura et obligationes.

Sed quia sapientissimae etiam leges effectu destituerentur, si ii, quibus illas in quotidiano commercio applicare incumbit, sive proprio abundantes sensu, sive inconsiderato abrepti aestu, legum tramites temerarie transilirent; quia finis quoque ejus, quam Vobis nunc publicamus, legis, restitutio videlicet mutuae charitatis ac pacis, obtineri non posset, nisi singuli animarum Curatores, in legis illius applicatione sincere ac conscientiose obsequentes, sese exhiberent, concordibusque animis in id conspirarent, u. ea quae a Sacra Sede Apostolica restituendae, stabiliendae ac confirmandae mutuae concordiae et pacis studio saluberrime sancita sunt, exactissime in quotidiana praxi effectui dentur: ideo Vos Charissimi Fratres in Domino hortamur et obsecramus, ut in commercio cum venerabili Clero rit. gr. cath. pro viribus omnia evitetis, quae mutuam charitatem et pacem laedere, sicque ansam praebere possint vituperandi ministeri Vestri.

Abjicite itaque ex animo omnium praeteritorum recordationem, omnem exacerbationem, et tamquam fratres in Christo mutuae dilectionis vinculo jungimini, charitate invicem praevenientes, memores nos, non nostra, sed Ecclesiae legatione fungi, et ad arctius stringendum consolidandumque Sanctae unionis vinculum positos esse, ut et ii qui huic unioni addicti sunt, magis magisque eandem adamare discant, et ii, qui nondum illam agnoverunt, eo facilius ad eam concupiscendam et expetendam permoveantur.

Dedimus Leopoli die 25. Septembris 1864.

FRANCISCUS XAVERIUS
ARCHIEPPUS m. p.

KORESPONDENCYE.

(Kor. urz. **Gniezno** 8. Listopada 1864.

1. X. Dr. Pankowski neopresbyter otrzymał wikaryat w Pobiedziskach z dniem 1. m. b. w miejsce X. wik. Styczyńskiego. X. plebanowi Gandkowskiemu z Brudni powierzono kommendę nad plebanią w Parchaniu c. f. s. X. Szyperskiego prob. z Kobylina substytuował X. dziekan Nowakowski kommendarzem plebanii i kościoła w Wyganowie, a plebania w Kowalewie powierzoną została X. dziekanowi Basińskiemu, który substytuował X. kommendarza Echausta z Sośnicy.

2. Anna Dorota Radke, wdowa z Bnina, legowała kościołowi w Sadkach 50 Tal. na odprawienie wiecznemi czasy mszy św. za dusze jéj męża Mateusza i syna Bogumiła, oraz i jéj, po jéj śmierci.

3. Piotr Radke gospodarz z Męcierzyna legował kościołowi w Lubczu 100 Tal. na 6 mszy i wymijanki corocznie wiecznemi czasy.

4. JW. Hr. Melania z Skorzewskich Skorzewska w Lubostroniu, zapisała pod dniem 8. Marca r. b. kościołowi w Łabiszynie legat 1200 Tal. Za procent od tego kapitału ma się w rzeczonym kościele odprawiać wiecznemi czasy

1, w każdy Czwartek żałobna msza św. cicha,

2, w rocznicę śmierci ś. p. Hr. Arnolda Skorzewskiego, jéj małżonka t. j. d. 19. Czerwca anniwersarz składający się z jednego nocturnu *cum laudes officii defunctorum*, mszy św. śpiewanéj i konduktu przy pomocy dwóch Xięży, prócz miejscowego z wymówieniem zmiany dnia, gdyby rubrum odprawienie nabożeństwa w tym dniu wzbraniało, oraz, że kapitał ten wraca w posiadanie familii, gdyby obligacye te wskutek rozporządzeń władz świeckich lub duchownych nie mogły być dopełniane.

(Koresp. urz.) **Gniezno** 9. Listopada 1864.

Na dniu 7. Listopada r. b. o godzinie 5 wieczorem przeniósł się do wieczności X. Antoni Geryn kanonik honoralny poznański, dziekan dekanatu łeknińskiego i pleban przy kościele parafialnym w Dziewierzewie. Urodził się w Gołańczy 1798. wyświęcony na kapłana 1821. applikowany został na wikaryat do Łobżenicy, po trzech latach otrzymał administracyą nad kościołem i plebanią w Srebrnych Górkach w dniu zaś 18. Stycznia 1829. introdukowany został jako aktualny pleban na toż beneficium. W r. 1848. przeniósł się na plebanią w Dziewierzewie. W dniu 15. Września 1842. uzyskał nominacyę na dziekana dekanatu łeknińskiego, a w r. 1861. konferowaną mu została przez Najprzewielebniejszego Arcypasterza kanonia honoralna poznańska.

PRZEGLĄD TYGODNIOWY.

Rzym. 1. 27 Października zwiedził znowu Ojciec święty kilka zakładów w Rzymie.

Najprzód udał się do zakładu wyrobów mozaikowych w Watykanie.

Całą godzinę tutaj bawiąc, oglądał wszystkie osobliwości; najwięcéj zajął go obraz Ukoronowania Matki Boskiéj Rafaela, najznakomitsza mozaika w zakładzie, przeznaczona do bazyliki św. Pawła *extra muros*.

Ztąd pojechał do szpitala wojskowego *Santo-Spirito*, gdzie go się wcale nie spodziewano. Przyjęty przez członków administracyi tego zakładu i siostry św. Wincentego przebiegał Ojciec św. wszystkie sale, zatrzymywał się u łóża chorych z słowami pociechy na ustach i chwalił urządzenia w szpitalu. Zwiedził potém dom roboty, gdzie córki podoficerów i żołnierzy odbierają wychowanie stósowne do ich stanu i szyją pod dyrekcyą zakonnic bieliznę i ubiory wojskowe. Ojciec św. udzielił błogosławieństwo wszystkim osobom zakład zamieszkującym, poczém wsiadł do powozu, by odwiedzić jeszcze akademią papieską sztuk pięknych św. Łukasza.

Przyjęty u drzwi przez ministra robót publicznych i sztuk pięknych barona Constantini-Baldini, przez kawalera Podesti prezesa akademii i inne znakomite osoby przełożone nad tym zakładem, z ciekawością przebiegał wszystkie sale, przypatrując się z zajęciem wszystkim urządzeniom. Około godziny 1 z południa opuścił akademią, zanim wrócił do Watykanu, zwiedził jeszcze kościół i klasztór Karmelitów św. Józefa à *Capo le Case*, pomodlił się przed najśw. Sakramentem i zakonnikom błogosławieństwo apostolskie udzielił.

2. W dzień Wszystkich Świętych i Dzień Zaduszny odbywały się w kaplicy Syxtyńskiéj według zwyczaju nabożeństwa papieskie. W Sobotę zaś 5 Listopada odprawiono uroczyste nabożeństwo za dusze wszystkich zmarłych kardynałów. W kościele al Gesù było 8 b. m. nabożeństwo żałobne za zmarłych w roku bieżącym żołnierzy armii papieskiéj.

Francya. 1. Ks. de Ségur, prałat domowy Ojca świętego i kanonik kapituły cesarskiéj św. Dyonizego wydał gorącą odezwę do arcybiskupów i biskupów Francyi na korzyść dzieła, które położyło sobie za zadanie podpierać katolicyzm w Polsce, a którego towarzystwa jest prezesem. Kilku arcybiskupów i biskupów już bardzo przychylnie na tę odezwę odpowiedziało. Podaliśmy dawniéj wiadomość o założeniu rzeczonego dzieła, dla tego uważamy za obowiązek podać w tłomaczeniu list wspomniony ks. de Ségur:

Najprzewielebniejszy Ks. Biskupie,

„Ośmielam się złożyć u stóp Waszéj Wysokości akt założenia wielkiego i świętego dzieła narodzonego z samego siebie, jako naturalny wypływ encykliki, którą Ojciec nasz św. Papież Pius IX. wystósował do arcybiskupów i biskupów Polskich. Nie mógłem odepchnąć zaszczytu prezydowania dziełu katolicyzmu w Polsce, i jako taki prezes pozwalam sobie prosić o wasze współczucie, waszą szlachetną pomoc i wysoką opiekę dla tego dzieła.

Założyło się co dopiero towarzystwo wyłącznie religijne, które chce dopomagać nieszczęśliwym katolikom Polski, podtrzymywać ich odwagę w tysiącznych uciskach, osładzać ich boleści i utrzymać ich w nadziei lepszéj przyszłości. Encyklika Piusa IX., podstawa tego stowarzyszenia modłów i pomocy, wiary i miłości, zdaje się nakladać wszystkim katolikom nowy obowiązek względem ich prześladowanych braci Polaków; łącząc się razem, chcielibyśmy przez wszelakie środki, jakie miłość podsunąć może, utrzymać najszlachetniejszy i najnieszczęśliwszy z narodów w jego dawnéj wierności dla Kościoła. Polska oddała niegdyś znakomite usługi Europie chrześcijańskiéj; słuszna zatém, abyśmy jéj wdzięczność naszą okazali za przeszłość, przez skuteczne ofiary w czasach obecnych.

Najprzewielebniejszy książe biskupie, dzieląc uczucia Ojca św., i wchodząc w myśl, która natchnęła założenie dzieła naszego, czyż raczycie je polecać nasamprzód Bogu w modlitwach, potém kapłanom i wiernym diecezyi waszéj? Chodzi o uratowanie wiary katolickiéj w Polsce; wykonywać czyny wiary i odwagi przeciw zuchwałości schizmy, wyciągnąć rękę z pomocą tym braciom naszym, którzy przenieśli cierpienia, wygnanie, nędzę nad apostazyą; założyć trzeba jeżeli nie wszędzie, to przynajmniéj w główniejszych okolicach diecezyi komitety, któreby starały się o środki, sposoby exystencyi, lub o jałmużny wystarczające dla biednych Polaków wygnanych za wiarę.

„Jeżeliby Wasza Wysokość pochwalała dzieło katolicyzmu w Polsce, śmielibyśmy Ją prosić oznaczyć nam duchowną lub pobożną świecką osobę, któraby scentralizowała wszelką pomoc. Oprócz tego prosi dzieło Waszą Przewielebność o łaskawe otworzenie seminaryów dla młodych Polaków, którzyby okazywali powołanie do stanu duchownego, wychowani świecie, mogliby stać się kiedyś apostołami nieszczęśliwéj ojczyzny, lub téż poświęcić się dla zbawienia dusz chrześcijan w Wschodniéj Europie, lub téż wreszcie w adoptowanéj diecezyi.

Blisko dwustu kapłanów rzuceni zostali w chwili obecnéj za granice kraju swego. Prosimy Was, byście wyciągnęli dobroczynną rękę dla niektórych z nich i mimo różnicy języka i zwyczajów obchodzili się z nimi z dobrocią i temi względami, jakie wyznawcy wiary znaleźli zawsze u swych braci w Jezusie Chrystusie.

Wśród cierpień, jakie gnębią nam wielce miłościwego Piusa IX. będzie zapewne jedną z najsłodszych pociech miłość, jaką okazywać będziemy jego drogim synom Polskim. Inni katolicy, którzy walczą jeszcze przeciw schizmie na ziemi ojczystéj krwią zbroczonéj, znajdą także w założeniu i krzewieniu towarzystwa, potężną zachętę wytrwania w wierności dla św. Kościoła.

Racz przyjąć Wasza Przewielebność hołd najwyższego szacunku i wszystkich uczuć, z którymi mam zaszczyt zostawać w Panu Naszym Jezusie Chrystusie Waszéj Wysokości

najpokorniejszym sługą

† L. G. de Ségur.

Paryż 15 Października 1864.

2. W roku 1815. powzięło kilku uczniów większego seminaryum św. Ireneusza w Lugdunie zamiar założenia towarzystwa kapłanów, któreby nosiło miano Najśw. Panny i poświęcało się pod Jéj opieką chrześcijańskiemu wychowaniu młodzieży i nawracaniu grzeszników. W r. 1816. nazajutrz po swém wyświęceniu zamiar przyprowadzili do skutku, ofiarowali siebie i dzieło swoje Matce Boskiéj. Rozproszeni po diecezyach Lugduńskiéj i Belley wypełniali rozmaite posługi swego św. stanu, zbierając się corocznie raz lub dwa razy, aby się umacniać w swych świętych przedsięwzięciach. Pius VII. pochwalił ich i zachęty dodał przez Brewe; ordynaryusze diecezyi Lugduńskiéj i Belley używali ich do missyi diecezalnych i wychowanie młodzieży im polecali; Grzegórz XVI. potwierdził to stowarzyszenie w 1836. roku 29. Kwietnia. W następnym roku 24. Września złożyło 24 kapłanów zakonną professyą i wybrało na przełożonego Jana Klaudyusza Colin.

Towarzystwo Maryi (*Société de Marie* tak nazwał ich Papież) osiedliło się w Lugdunie i zupełnie ukonstytuowało. Kongregacya ta liczy dzisiaj po latach 30 swego istnienia 400 kapłanów. We Francyi posiada 26 zakładów, 4 nowicyaty, 4 większe seminarya, 6 kollegiów. Ojcowie Maryanici założyli przed 8 laty dwie missye w Anglii, jednę w Londynie, drugą w Remifond.

W roku potwierdzenia swego przez Stolicę Apostolską, wysłało towarzystwo to kilku swych synów na missyą w Zachodniéj Oceanii, którą im papież Grzegórz XVI. powierzył. 8 missyonarzy udało się na Ocean Spokojny i osiedliło się na wyspach Wallis i Futunat, ztąd przeprawiali się do Nowéj Zelandyi i innych miejsc. Kongregacya liczy dzisiaj w tych odległych missyach 77 kapłanów i 46 koadjutorów. Towarzystwo to nie kładzie za obowiązek swym członkom opuszczać Francyą, tylko dobréj woli każdego pozostawia to poświęcenie. Duch apostolski tak rozwinięty u Maryanitów, że kiedy miejsce zawakuje w onych dalekich krajach kilkunastu natychmiast na zastępców się zgłasza.

3. Kardynał Donuet, arcybiskup z Bordeaux wydał list pasterski wzywający wiernych swéj diecezyi do składania ofiar na wykończenie katedralnego kościoła św. Andrzeja. Zbieranie składek odbyło się 6. Listopada po wszystkich kościołach i kaplicach diecezyi.

Biskup z Nimes wystósował do duchowieństwa diecezalnego list pasterski, w którym wykazuje przebiegłość, podstępy i fałsze, jakie prassa nieprzyjazna Stolicy św. nie szczędzi w kwestyi rzymskiéj. —

Biskup z Versailles napisał w ostatnich dniach okólnik do duchowieństwa i wiernych diecezyi o wychowaniu młodzieży sposobiącéj się do stanu duchownego i o seminaryach.

4. Kilku autorów francuskich otrzymało w ostatnich czasach od Ojca św. brewia z pochwałami za dzieła w obronie Kościoła świętego i jego zasad napisane. Takie brewe otrzymał znany nam Oratoryanin A. Gratry i pan Mahon de Monaghan za dzieło: *l' Eglise, la Reforme, la Philosophie et le Socialisme au point de vue de la civilisation moderne;* hr. du Val de Beaulieu za dzieło: *l' Erreur libre dans l' Etat libre.*

Belgia. 1. W katolickiéj i liberalnéj Belgii dzieją się rzeczy, które rzeczywiście obrzydzają ową sławioną wolność liberalną. W onym wolnym kraju muszą katolicy spokojnie patrzeć, jak im profanują cmentarze, jak ich rząd masoński traktuje na równi z paryasami. Ucisk tak straszny, że ledwo już wytrzymać można. To też co chwila podnoszą się głosy, wezwania, aby katolicy kupili się, organizowali na silną obronę deptanych praw i odpieranie zniewag co chwila zadawanych. Zdarzenie następujące zdaje się dopełniać miarki gwałtów i ucisku. Kilka tygodni temu, zmarł biskup z Gand Mgr. Delebecque. Ciało jego pochowane zostało w sklepach katedry św. Bavona. Rada miejska w Gand złożona przeważnie z massonów uchwaliła na wniosek jednego z członków wykopać trumnnę z zmarłym biskupem i pochować go na wspólnym cmentarzu.

Następcą wspomnionego biskupa, obrany został przez papieża X. Bracq, kanonik katedralny, człowiek dla swych cnót nadzwyczaj lubiony, około diecezyi gandawskiéj jako były professor młodzieży duchownéj bardzo zasłużony.

Szwajcarya. 1. Mgr. Bovieri chargé d' affaires Stolicy św. w Szwajcaryi wrócił dla nadwątlonego zdrowia do Rzymu. Przez lat 24 sprawując swe poselstwo, umiał zaskarbić sobie cześć i uszanowanie u władz, z któremi stał w stósunkach, chociaż ze złą wolą konfederacyi szwajcarskiéj walczyć musiał. Mgr. Bovieri przetrzymał czasy bardzo krytyczne, jak np. lata 1847 do 1849; rzeczpospolita rzymska wysłała do Szwajcaryi swego pełnomocnika, a radykaliści szwajcarscy niczego więcéj nie pragnęli, jak aby paszporta wręczono posłowi papieskiemu, i z téj okoliczności korzystając, chcieli znieść zupełnie nuncyaturę apostolską w Lucernie. Roztropność Mgra Bovieri zdołała temu przeszkodzić, za co mu się słusznie wdzięczność świata katolickiego należy. Ta dążność zniesienia nuncyatury pokutuje i dzisiaj po głowach rządców szwajcarskich. Podobno pewien zaciekły przeciwnik Stolicy św. otrzymał polecenie od rady federalnéj w Bernie, aby napisał historyą nuncyatury apostolskiéj. — Cel dzieła tego nie może być wątpliwy, lecz spodziewać się należy, że Stolica św. zamiar ten zapewne zniweczyć zdoła.

Następca Mgr. Bovieri jest Mgr. Bianchi, który dotychczas wysokie zajmował stanowisko w Sekretaryacie Stanu.

2. Protestanci szwajcarscy zajęci nadzwyczaj mocyą podniesioną w łonie Wielkiéj Rady kantonu Zyrychskiego. Wniosek ten żąda zniesienia symbolu chrześcijańskiego. Synod protestanckich pastorów zajmował się tą kwestyą w dniach ostatnich, i większość pastorów za zniesieniem się oświadczyła. Dyskussya bardzo żywa, która dwa dni trwała, pokazała, że wielu pastorów protestanckich nie wierzy wcale w bóstwo Jezusa Chrystusa.

Nakładca i redaktor X. Prusinowski w Grodzisku. — Czcionkami Drukarni Tygodnika Katolickiego (A. Schmaedicke) w Grodzisku.
w Komisie Emila Thyma w Grodzisku.